



دانشگاه علامه طباطبائی

مشخصات کلی برنامه درسی و  
سرفصل دروس دوره دکتری

در رشته : تکنولوژی آموزشی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی  
مصوب جلسه مورخ ۸۶/۴/۲۷ شورای دانشگاه

این برنامه بر اساس مصوبه سیصد و هشتاد و چهارمین جلسه مورخ ۸۷/۳/۴ شورای عالی برنامه ریزی  
مبنی بر ضرورت ایجاد رشته تکنولوژی آموزشی در دانشگاه علامه طباطبائی و مطابق مواد آیین نامه  
واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاهها توسط اعضای هیات علمی گروه تکنولوژی  
آموزشی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی تهیه و تنظیم و در جلسه مورخ ۸۶/۴/۲۷ شورای  
دانشگاه به تصویب رسید.



مصوبه شورای دانشگاه ۸۶/۴/۲۷ در خصوص برنامه درسی  
رشته تکنولوژی آموزشی در دوره دکتری

برنامه درسی رشته تکنولوژی آموزشی در دوره دکتری که توسط هیات علمی گروه  
تکنولوژی آموزشی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی تهیه و تدوین شده بود با اکثریت آراء به تصویب  
رسید.

این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.

هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای دانشگاه برسد.

رای صادره جلسه ۸۶/۴/۲۷ شورای دانشگاه در مورد برنامه درسی رشته تکنولوژی آموزشی در دوره  
دکتری صحیح است و به واحدهای ذیربط ابلاغ شود.

دکتر سید صدرالدین شریعتی  
رییس دانشگاه علامه طباطبائی



# مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دوره دکتری تکنولوژی آموزشی



## مقدمه

عصری که در آن به سر می بریم عصر اطلاعات است. سرعت تحولات علمی و فنی در همه زمینه ها یکی از ویژگیهای این عصر است؛ برای هماهنگ شدن با این تحولات نیازمند ارائه راهکارهای مناسبی در زمینه آموزش و یادگیری هستیم به طوری که بتوانیم انسانهایی را تربیت کنیم که بتوانند با این تحولات سازگار شده و خود نیز بتوانند در روند این تحولات سهم باشند. تکنولوژی آموزشی رشته ای است که سعی دارد با ارائه راهکارها و فناوریهای نوین آموزشی، یادگیرندگان را برای سازگاری با شرایط موجود یاری دهد.

چنانچه تعریف زیر را از تکنولوژی آموزشی بپذیریم، حضور آن را در نظام آموزشی با توجه به تکنولوژی های نوین بیشتر احساس کرده و آن را بعنوان یک رشته علمی مستقل تلقی خواهیم کرد:

« تکنولوژی آموزشی عبارت است از: نظریه و عمل طراحی، توسعه، کاربرد، مدیریت و ارزشیابی

فرآیندها و منابع یادگیری» (انجمن تکنولوژی و ارتباطات آموزشی، سیلز، ریچی، الی، ۱۹۹۴).

با گذشت ۲۰ سال از شکل گیری و فعالیت دوره های کارشناسی و ۷ سال از دوره های کارشناسی ارشد، تربیت تعداد زیادی کارشناس و کارشناس ارشد در این رشته، افزایش تعداد و مهارتهای اعضای هیأت علمی، فراهم شدن نسبی امکانات سخت افزاری و نرم افزاری مورد نیاز برای آموزش و پژوهش در این زمینه، رشد و گسترش این رشته در سطح جهانی، شرایط مناسبی برای برداشتن یک گام جدید فراهم کرده است. در جهت تأمین بخشی از نیازهای فزاینده کشور به نیروی انسانی آگاه، متبحر و آزموده و در راستای سیاستهای دانشگاه علامه طباطبایی در زمینه گسترش دوره های دکتری متناسب با نیازها و تحولات جامعه و نیز همگام با تلاش در جهت ارتقای کمی و کیفی فعالیتهای آموزشی و پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشکده، از سوی گروه تکنولوژی آموزشی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی برنامه آموزشی دوره دکتری رشته تکنولوژی آموزشی با مشخصات زیر ارائه می شود.



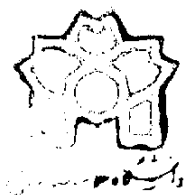
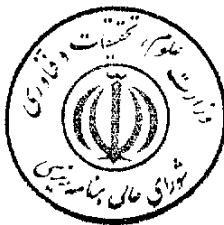
## اهداف دوره

### اهداف کلی:

- هدف از اجرای برنامه دکتری تکنولوژی آموزشی تربیت افراد متخصصی است که بتوانند:
۱. با تولید دانش علمی در زمینه تکنولوژی آموزشی در راستای جنبش نرم افزاری کشور نقش مؤثری را ایفا نمایند.
  ۲. بعنوان پژوهشگر در مؤسسات دانشگاهی و پژوهشی، پژوهشهای بنیادی و کاربردی را در رشته تکنولوژی آموزشی طراحی، هدایت و اجرا کنند.
  ۳. بعنوان مدرس، دروس تکنولوژی آموزشی را در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تدریس کنند.
  ۴. بعنوان مشاور و مجری پروژه، به مؤسسات و سازمانهای دولتی و خصوصی، خدمات تخصصی در زمینه تکنولوژی آموزشی ارائه کنند.

### اهداف جزئی:

۱. تأمین اعضاء هیأت علمی دانشگاهها
۲. تربیت افراد متخصص در زمینه آموزش از راه دور
۳. تأمین نیروی انسانی متخصص برای آموزش و پرورش
۴. تربیت افراد متخصص در زمینه آموزش الکترونیکی و مجازی
۵. تربیت نیروی متخصص به عنوان پژوهشگر در زمینه های تکنولوژی آموزشی
۶. تربیت نیروی متخصص مورد نیاز بخشهای آموزشی صنایع
۷. تأمین نیروی انسانی متخصص برای صدا و سیما
۸. تربیت نیروی متخصص مورد نیاز برای بخشهای آموزشی نیروهای مسلح
۹. تربیت نیروی متخصص مورد نیاز سازمانهای دولتی و غیر دولتی
۱۰. تربیت طراحان آموزشی جهت مشارکت در گروههای تدوین و اجرای نظام های آموزشی
۱۱. تربیت نیروی متخصص در ایجاد تغییر و نوآوری



## ضرورت ایجاد رشته در سطح دکتری

تقاضای روز افزون دانش آموخته های کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی و سایر رشته های علوم تربیتی برای ادامه تحصیلات تکمیلی در این رشته.

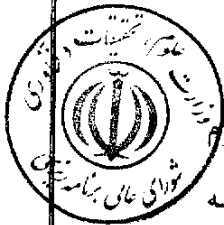
از جمله الزامات شکل گیری این رشته می توان به موارد زیر اشاره کرد:

بسیاری از نهادهای عمومی و مؤسسات خصوصی کشور از جمله وزارت آموزش و پرورش، صدا و سیما، نیروهای مسلح، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به نحوی درگیر فعالیتهای آموزشی می باشند. رشته تکنولوژی آموزشی می تواند در زمینه های طراحی، اجرا، مدیریت و ارزشیابی فرآیندهای آموزشی راهنما و مددکار سازمانهای فوق باشد. برای اینکه بتوانیم نیاز این سازمانها را به نیروی انسانی متخصص در زمینه تکنولوژی آموزشی بر آورده سازیم، نیازمند تربیت متخصصان رشته تکنولوژی آموزشی در سطوح مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری هستیم.

فارغ التحصیلان دوره دکتری می توانند در روند اجرای پروژه ها و پژوهشهای بنیادی، کاربردی، توسعه ای و همچنین تدریس، بعنوان هیأت علمی دانشگاهها نقش مهمی را ایفا نمایند. در واقع برای هدایت و توسعه نیروهای انسانی متخصص و کارآمد در سطح کارشناسی و کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، ما نیازمند توسعه مناسب این رشته در دوره دکتری هستیم. با توجه به اینکه تربیت نیروی متخصص در سطوح بالای تحصیلات تکمیلی در رشته تکنولوژی آموزشی در کشورهای خارج متضمن صرف هزینه های ارزی زیاد و تحمل دیگر مشکلات می باشد لذا دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی با دارا بودن منابع علمی، انسانی و ابزارهای لازم می تواند با راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی، اجرای این مهم را بر عهده گیرد.

از دیگر ضرورتهای ایجاد این رشته می توان به نیاز مؤسسات آموزش عالی کشور در رشته های علوم تربیتی به متخصصین تکنولوژی آموزشی در سطح دکتری این رشته، برای تدریس دروس مربوط به این رشته، کمبود نیروی انسانی در این زمینه و تقاضای فزاینده دانشجویان کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی و سایر رشته های علوم تربیتی برای ادامه تحصیل در این رشته و پر کردن این خلأ اشاره کرد. براساس یافته های طرح تحقیقاتی دانشگاهی با عنوان «بررسی دوره دکتری

تکنولوژی آموزشی در سطوح جهانی و ارائه برنامه ای جامع جهت راه اندازی این دوره در دانشکده



علامه طباطبایی» که برنامه حاضر حاصل این طرح می باشد، ضرورت های مرتبط با راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی در ایران به ترتیب زیر مشخص گردید:

۱. راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی در دانشگاه علامه طباطبایی بعنوان اولین ضرورت برای راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی شناخته شد.
۲. اشاعه رویکردهای نوین آموزشی در ایران بعنوان دومین ضرورت برای راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی شناخته شد.
۳. اصلاح و تقویت نظام آموزشی ایران بعنوان سومین ضرورت برای راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی شناخته شد.
۴. بهبود کیفیت فرآیندهای آموزشی در ایران بعنوان چهارمین ضرورت برای راه اندازی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی شناخته شد.

### طول دوره و شکل آن

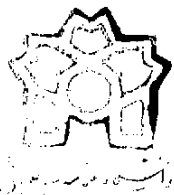
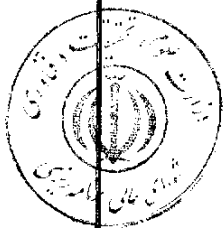
دوره دکتری تکنولوژی آموزشی بصورت ناپیوسته بوده و به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می شود. مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو در امتحان ورودی آغاز و به امتحان جامع ختم می شود. این مرحله ۴ الی ۵ نیمسال تحصیلی را شامل می شود. مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی آغاز و با تدوین رساله و دفاع از آن پایان می پذیرد. به استناد ماده ۱۰ آیین نامه دکتری مصوب ۱۳۸۴/۱/۲۷ مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری چهار سال است. طول مدت گذراندن پیش نیازها به این مدت افزوده خواهد شد.

### شرایط پذیرش دانشجو

داوطلبان دوره دکتری تکنولوژی آموزشی علاوه بر احراز شرایط عمومی پذیرش دانشجوی دوره دکتری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باید شرایط اختصاصی زیر را نیز داشته باشند:

الف- داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد در رشته تکنولوژی آموزشی یا یکی از رشته های علوم تربیتی از یکی از دانشگاه های داخل یا خارج کشور که به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد.

ب- موفقیت در آزمون ورودی دوره دکتری



تبصره ۱- داوطلبانی که دارای گواهینامه کارشناسی ارشد غیر از تکنولوژی آموزشی هستند در صورت قبول شدن در آزمونهای ورودی به تشخیص گروه مربوطه ملزم به گذراندن دروس پیش نیاز می باشند (این دروس در جدول فهرست دروس پیش نیاز در صفحه ۹ مشخص شده است).

تبصره ۲- تعیین دروس پیش نیاز بر عهده گروه آموزشی مربوطه است.

ج- داشتن معرفی نامه، مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره دکتری، حداقل از دو نفر از استادان قبلی داوطلب.

د- پذیرفته شدن در مصاحبه تخصصی گزینش تکنولوژی آموزشی.

## مراحل دوره دکتری تکنولوژی آموزشی

۱- تعیین برنامه مطالعاتی توسط گروه تکنولوژی آموزشی

تبصره: به استناد تبصره ۲- ماده ۵ آیین نامه دکتری (مصوب ۱۳۸۴/۱/۲۷) در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه تکنولوژی آموزشی برای آندسته از دانشجویانی که مدرک کارشناسی ارشد آنان مرتبط با تکنولوژی آموزشی نیست، تعدادی از دروس بعنوان دروس پیش نیاز ارائه خواهد شد.

۲- برگزاری امتحان جامع دوره دکتری که در پایان دوره آموزشی برگزار می گردد.

تبصره: به استناد تبصره ۲- ماده ۵ آیین نامه دکتری حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره های دانشجو در همه درس ها ۱۶ از ۲۰ می باشد.

۳- ارائه رساله تحقیقی در زمینه تکنولوژی آموزشی به ارزش ۱۸ واحد.

تبصره ۱- به استناد ماده ۶ آیین نامه دکتری دانشجو موظف است تا پایان نیمسال اول تحصیلی

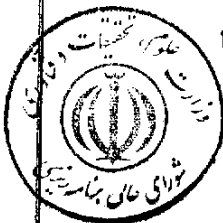
موضوع رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و فعالیت پژوهشی خود را آغاز نماید.

تبصره ۲- بر اساس ماده ۶ آیین نامه دکتری موضوع رساله دانشجو حداکثر تا پایان نیمسال سوم

تحصیلی دانشجو، به تصویب نهایی خواهد رسید.

توجه: طول دوره، شرایط پذیرش دانشجو و مراحل دوره بر اساس آخرین آیین نامه دکتری

مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری عمل خواهد شد.





## مواد و ضرایب آزمون کتبی

آزمون کتبی به منظور تعیین میزان آشنایی داوطلب با پایه های اصلی رشته برگزار می شود. مواد آزمون کتبی برای ورود به دوره دکتری تکنولوژی آموزشی عبارتند از:

۱. تکنولوژی آموزشی ..... با ضریب (۳)
۲. متون تخصصی تکنولوژی آموزشی ..... با ضریب (۳)
۳. برنامه نویسی و تولید برنامه های کامپیوتری  
برای آموزش و یادگیری ..... با ضریب (۳)
۴. روش های آماری در علوم تربیتی ..... با ضریب (۱)
۵. روش های تحقیق در علوم تربیتی ..... با ضریب (۱)



تعداد واحد های درسی دوره دکتری تکنولوژی آموزشی

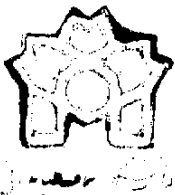
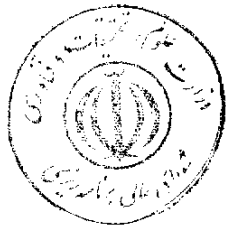
تعداد کل واحدهای این دوره ۳۶ واحد به شرح زیر است:

الف - دروس اصلی ۱۸ واحد

ب - رساله دکتری ۱۸ واحد



فصل دوم  
جداول دروس



۱- فهرست دروس پیش نیاز دوره دکترای تکنولوژی آموزشی

| کد درس | نام درس                           | تعداد واحد | ساعت |      |
|--------|-----------------------------------|------------|------|------|
|        |                                   |            | عملی | نظری |
|        | طراحی آموزشی                      | ۲          | -    | ۳۴   |
|        | مبانی و اصول نظری تکنولوژی آموزشی | ۲          | -    | ۳۴   |
|        | تولید بر نامه های کامپیوتری       | ۳          | ۳۴   | ۱۷   |
|        | نظریه های یادگیری                 | ۲          | -    | ۳۴   |
|        | آمار استنباطی                     | ۲          |      | ۳۴   |
|        | ارزشیابی آموزشی                   | ۲          | -    | ۳۴   |



۲- فهرست دروس اصلی دوره دکترای تکنولوژی آموزشی

| پیشنیاز<br>(کد درس) | ساعت |      |      | تعداد<br>واحد | نام درس   | کد<br>درس |
|---------------------|------|------|------|---------------|---|-----------|
|                     | جمع  | نظری | عملی |               |   |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | آموزش از راه دور با تاکید بر آموزش الکترونیکی     |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | طراحی و تولید چند رسانه ای های آموزشی             |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | طراحی آموزشی مبتنی بر وب                          |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | طراحی محیط ها و تجارب یادگیری                     |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | شبیه سازی وبازی های آموزشی                        |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | کاربرد روش های تحقیق در زمینه های تکنولوژی آموزشی |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | کاربرد تکنولوژی آموزشی در آموزش ویژه              |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | سمینار در مورد آخرین مباحث تکنولوژی آموزشی        |           |
|                     | ۵۱   | ۱۷   | ۳۴   | ۲             | کارورزی در تکنولوژی آموزشی                        |           |
|                     |      |      |      | ۱۸            | جمع   |           |

